

D E K R E T

z dnia 3 kwietnia 1948 r.

o służbie wojskowej oficerów Wojska Polskiego.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 9 marca 1948 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 15 poz. 107) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

D Z I A Ł I.

Postanowienia wstępne.

Art. 1. Wojsko Polskie, odrodzone ofiarą krwi i ciężkim znojem ludu polskiego, stoi na straży niepodległości i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, ustroju demokracji ludowej i dokonanych reform społecznych.

Art. 2. Oficer jest żołnierzem — obywatelem, na którym spoczywa szczególny obowiązek obrony Rzeczypospolitej, ustroju demokracji ludowej i praw ludu polskiego. Dla obrony tych wartości oficer winien poświęcić wszystkie swe wysiłki i wiedzę, a gdy zajdzie tego potrzeba — również zdrowie i życie. Oficer winien być wzorem miłości Ojczyzny i oddania ludowi polskiemu, z któ-

rego wyszedł i któremu zawdzięcza wolność, naukę i stanowisko.

Art. 3. Oficer winien wiernie i sumiennie pełnić służbę, wychowywać swoich podwładnych w duchu wierności dla Rzeczypospolitej i interesów ludu polskiego, być sprawiedliwym i dbałym dowódcą, posłusznym i oddanym względem przełożonych, uczynnym wobec kolegów, pilnie strzec powierzonego mu uzbrojenia i innego mienia publicznego.

Art. 4. Oficerem może być obywatel polski, którego wierność dla Rzeczypospolitej i ustroju demokracji ludowej nie ulega wątpliwości, a który posiada odpowiednie kwalifikacje etyczne i fachowe oraz odpowiada warunkom określonym w niniejszym dekrete.

D Z I A Ł II.

Przepisy ogólne.

R o z d z i a ł I.

Korpusy osobowe oficerów.

Art. 5. 1. Oficerowie tworzą korpus oficerski Wojska Polskiego.

2. Korpus oficerski Wojska Polskiego składa się z:

- a) korpusu marszałków i generałów (admiralów),
- b) korpusu oficerów broni,
- c) korpusu oficerów polityczno - wychowawczych,
- d) korpusu oficerów służb.

3. Minister Obrony Narodowej może, stosownie do potrzeb organizacyjnych Wojska Polskiego, dzielić korpusy oficerów broni i służb na grupy specjalistów wojskowych.

R o z d z i a ł II.

Stosunek oficerów do służby wojskowej.

Art. 6. Ze względu na stosunek do służby wojskowej oficer może być:

- a) oficerem zawodowym,
- b) oficerem rezerwy,
- c) oficerem stanu spoczynku,
- d) oficerem tytularnym.

Art. 7. 1. Oficerem zawodowym jest oficer, który pełni służbę wojskową zawodowo. Warunki i tryb uzyskania charakteru oficera zawodowego określa Minister Obrony Narodowej.

2. Oficerem rezerwy jest oficer, który pełni lub obowiązany jest do pełnienia służby wojskowej na zasadzie powszechnego obowiązku wojskowego.

3. Oficerem stanu spoczynku jest oficer zawodowy, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego i został przeniesiony w stan spoczynku.

4. Oficerem tytularnym jest osoba, której nadano tytularny stopień oficerski w celu umożliwienia lub ułatwienia jej wykonania szczególnego zadania służbowego w Wojsku Polskim lub w innych działach służby publicznej.

Art. 8. Oficerem w czynnej służbie jest oficer, który pełni służbę wojskową.

R o z d z i a ł III.

Stopnie i tytuły oficerów.

Art. 9. 1. Ustanawia się następujące stopnie oficerskie oraz kolejność w ich nadawaniu:

oficerowie młodszy:

chorąży, chorąży marynarki,
podporucznik, podporucznik marynarki,
porucznik, porucznik marynarki,
kapitan, kapitan marynarki,

oficerowie sztabowi:

major, komandor podporucznik,
podpułkownik, komandor porucznik,
pułkownik, komandor,

generałowie (admiralowie):

generał brygady, kontradmirał,
generał dywizji, wiceadmirał,
generał broni, admirał,
Marszałek Polski.

2. Stopnie oficerskie nadaje się przez mianowanie, z wyjątkiem tytularnych stopni oficerskich.

Art. 10. 1. Tytułem każdego oficera jest jego stopień oficerski.

2. Oficer może uzyskać wojskowe stopnie naukowe:

- a) oficera dyplomowanego, równego niższemu stopniowi naukowemu,
- b) doktora nauk wojskowych.

3. Warunki uzyskania wojskowych stopni naukowych określają przepisy dotyczące nadawania stopni naukowych.

Art. 11. Sposób używania przez oficerów posiadanych stopni naukowych wojskowych i powszechnych lub tytułów pozostających w związku z rodzajem wykonywanej służby wojskowej — określa Minister Obrony Narodowej.

R o z d z i a ł IV.

Zasady mianowania oficerów.

Art. 12. 1. Oficerów mianuje na poszczególne stopnie Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Obrony Narodowej.

2. Na stopień Marszałka Polski mianuje oficerów w czasie pokoju i w czasie wojny Prezydent Rzeczypospolitej za wyjątkowe zasługi dla Państwa i Wojska.

3. W czasie wojny mianuje oficerów do stopnia pułkownika włącznie Naczelny Dowódca, a na wyższe stopnie Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Naczelnego Dowódcy.

4. Prezydent Rzeczypospolitej mianuje oficerów na poszczególne stopnie w drodze zarządzeń.

Art. 13. 1. Warunkiem mianowania na pierwszy stopień oficerski w czasie pokoju jest ukończenie oficerskiej szkoły wojskowej.

2. W przypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie z punktu widzenia potrzeb wojska, można mianować na pierwszy stopień oficerski mimo nieukończenia oficerskiej szkoły wojskowej.

Art. 14. 1. Warunkiem mianowania na wyższy stopień oficerski jest posiadanie bezpośrednio niższego stopnia oficerskiego. Nie dotyczy to mianowania na stopień Marszałka Polski.

2. W przypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie z punktu wi-

dzenia potrzeb wojska, można mianować na wyższy stopień oficerski mimo nieposiadania bezpośrednio niższego stopnia oficerskiego lub nieposiadania stopnia oficerskiego.

Art. 15. 1. Mianowanie oficerów na wyższe stopnie następuje z wyboru na podstawie posiadanych kwalifikacji i w miarę wolnych stanowisk.

2. Kwalifikacje wymagane do mianowania na wyższe stopnie określają:

- a) w czasie pokoju — Minister Obrony Narodowej,
- b) w czasie wojny — Naczelnny Dowódca.

Art. 16. 1. Oficera, przeciw któremu toczy się postępowanie karne lub przed oficerskim sądem honorowym, nie można mianować na wyższy stopień do czasu prawomocnego ukończenia postępowania.

2. Wyjątkowo można mianować oficera na wyższy stopień mimo toczącego się przeciw niemu postępowania karnego lub przed oficerskim sądem honorowym w sprawie mniejszej wagi.

Art. 17. 1. Oficera, który zmarł lub utracił zdolność do służby wojskowej wśród okoliczności, świadczących o jego wyjątkowych zasługach, można mianować na wyższy stopień niezależnie od istnienia warunków, wymaganych do mianowania.

2. Szeregowego, który zmarł lub utracił zdolność do służby wojskowej wśród okoliczności, świadczących o jego wyjątkowych zasługach, można mianować oficerem niezależnie od istnienia warunków wymaganych do mianowania.

Art. 18. Ustanawia się w czasie pokoju jako datę mianowania oficerów dzień 22 lipca — z wyjątkiem przypadków:

- a) mianowania na stopień Marszałka Polski,
- b) mianowania oficerów w związku z ukończeniem szkół wojskowych, przy przeniesieniu w stan spoczynku oraz w przypadkach określonych w art. 17,
- c) uznania przez Ministra Obrony Narodowej wyjątkowej potrzeby mianowania oficerów w innym terminie.

Art. 19. Każdy oficer ma w swym stopniu starszeństwo określone datą. Data starszeństwa może być wcześniejsza od daty mianowania.

Art. 20. Oficerów mianuje na stanowiska służbowe i zwalnia z nich:

- a) w czasie pokoju — Minister Obrony Narodowej, z wyjątkiem przypadków, w których osobne przepisy zastrzegają to prawo Prezydentowi Rzeczypospolitej,
- b) w czasie wojny — Naczelnny Dowódca albo upoważnione przez nich władze wojskowe.

Art. 21. 1. Przepisów rozdziału niniejszego nie stosuje się do oficerów tytularnych.

2. Nadanie tytularnego stopnia oficerskiego do generała brygady (kontradmirala) włącznie, jak również orzeczenie o wygaśnięciu prawa do tytularnego stopnia oficerskiego — następuje w drodze zarządzenia Ministra Obrony Narodowej.

R o z d z i a ł V.

Utrata i pozbawienie stopnia oficerskiego.

Art. 22. Oficer traci stopień oficerski w przypadkach:

- a) utraty lub pozbawienia obywatelstwa polskiego,
- b) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową utraty praw publicznych lub obywatelskich praw honorowych,
- c) skazania prawomocnym wyrokiem sądu wojskowego na karę degradacji do stopnia podoficera lub szeregowca,
- d) zatwierdzenia orzeczenia oficerskiego sądu honorowego orzekającego karę degradacji do stopnia podoficera lub szeregowca,
- e) ukarania oficera młodszego w postępowaniu dyscyplinarnym karą degradacji.

Art. 23. 1. Prezydent Rzeczypospolitej może na wniosek Ministra Obrony Narodowej pozbawić oficera stopnia oficerskiego w przypadkach:

- a) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności powyżej 1 roku bez zawieszenia jej wykonania,
- b) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo, popełnione z niskich pobudek na karę pozbawienia wolności bez zawieszenia jej wykonania,
- c) samowolnego opuszczenia przez oficera swej jednostki bądź stanowiska służbowego lub pozostawiania poza nimi, albo nieuczynienia zadość powołaniu do służby wojskowej w terminie oznaczonym, jeżeli wszczęte z tych powodów postępowanie karne zostało w myśl obowiązujących przepisów wskutek nieobecności oficera zawieszono,
- d) popełnienia przez oficera zbrodni stanu, przestępstwa przeciw obowiązkowi wierności żołnierskiej, przestępstwa przeciw obowiązkowi wojskowemu oraz przestępstwa przeciw interesom Państwa lub Narodu określonego w ustawach karnych szczególnych — gdy skazanie nie mogło nastąpić z powodu zaistnienia ustawowych okoliczności wyłączających ściganie lub skazanie.

2. Na podstawie zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wydanego w myśl przepisu ust. 1 o pozbawieniu oficera stopnia oficerskiego, Minister Obrony Narodowej orzeka, jaki stopień wojskowy może być pozostawiony zdegradowanemu oficerowi.

3. W razie ustania przyczyny, która w myśl ust. 1 lit. c) spowodowała utratę stopnia, oficer odzyskuje utracony stopień z mocy samego prawa, jeżeli w wyniku podjętego postępowania karnego nie zostanie skazany na karę dodatkową, powodującą utratę stopnia oficerskiego.

R o z d z i a ł VI.

Wojskowe komisje lekarskie.

Art. 24. 1. Zdolność fizyczną i psychiczną oficera do pełnienia służby wojskowej oraz stopień utraty zdolności oficera do pracy zarobkowej ustalają wojskowe komisje lekarskie.

2. Zasady badania i oceny stopnia zdolności do pełnienia służby wojskowej, stopnia utraty zdolności do pracy zarobkowej oraz skład i tryb postępowania wojskowych komisji lekarskich określa Minister Obrony Narodowej.

R o z d z i a ł VII.

Szczególne obowiązki i prawa oficerów.

Art. 25. 1. Oficer jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość bezpośrednio lub pośrednio w związku z wykonywaną służbą, jeżeli sprawy te uznano za tajne albo gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne lub inne względy służbowe.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie pozostawania w czynnej służbie, jak i po zwolnieniu z niej.

3. Od obowiązku zachowania tajemnicy może oficera zwolnić przełożony o uprawnieniach co najmniej dowódcy okręgu wojskowego.

Art. 26. 1. Oficer w czynnej służbie jest obowiązany do noszenia w czasie wykonywania obowiązków służbowych munduru wojskowego i uzbrojenia.

2. Minister Obrony Narodowej może zwolnić oficera lub grupy oficerów od obowiązku noszenia munduru wojskowego i uzbrojenia.

3. Przepisy o umundurowaniu i uzbrojeniu oraz o noszeniu munduru wydaje Minister Obrony Narodowej.

Art. 27. 1. Oficer ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną na zasadach, określonych w osobnych przepisach.

2. Oficer podlega właściwości oficerskich sądów honorowych na zasadach, określonych w osobnych przepisach.

Art. 28. Wyjazd oficera za granicę wymaga zezwolenia Ministra Obrony Narodowej.

Art. 29. Oficer w czynnej służbie może należeć do niewojskowych organizacji i stowarzyszeń za zezwoleniem Ministra Obrony Narodowej.

Art. 30. 1. Oficerowi w czynnej służbie nie wolno wykonywać zawodu cywilnego lub podejmować się prac zarobkowych ani brać udziału w handlu i przemyśle.

2. Minister Obrony Narodowej może zezwolić na wykonywanie zawodu cywilnego lub podejmowanie się prac zarobkowych w przypadkach, gdy tego wymaga interes publiczny.

Art. 31. Minister Obrony Narodowej może w porozumieniu z właściwą władzą naczelną ze względu na potrzeby wojska lub interes obrony Państwa wyznaczyć oficera w czynnej służbie do wykonywania zadań w państwowej służbie cywilnej lub innej służbie publicznej albo w przedsiębiorstwach państwowych.

Art. 32. Warunki publikacji lub innego rozpowszechniania przez oficera w czynnej służbie rezultatów jego działalności naukowej, literackiej, artystycznej i publicystycznej określa Minister Obrony Narodowej.

Art. 33. 1. Oficer w czynnej służbie może zawrzeć związek małżeński jedynie po otrzymaniu zezwolenia właściwego przełożonego.

2. Warunki i tryb udzielenia powyższego zezwolenia określa Minister Obrony Narodowej.

Art. 34. Minister Obrony Narodowej może przelać przysługujące mu w myśl przepisów art. 28, 29 i 30 uprawnienia co do udzielania zezwoleń na podległe mu organa i władze.

Art. 35. Prawo oficerów do uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego, do zaopatrzenia inwalidzkiego oraz do zasiłków i pomocy normują osobne przepisy.

Art. 36. Oficer zawodowy w czynnej służbie może w czasie pokoju otrzymać urlopy:

- a) wypoczynkowy,
- b) zdrowotny,
- c) ze względów służbowych,
- d) okolicznościowy.

Art. 37. 1. Oficerowi zawodowemu w czynnej służbie służy w czasie pokoju prawo do korzystania corocznie z urlopu wypoczynkowego w następujących wymiarach:

oficerom młodszym i sztabowym — 4 tygodnie, marszałkom i generałom (admirałom) — 5 tygodni.

2. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli tego wymagają ważne względy służbowe, może przełożony o uprawnieniach co najmniej dowódcy okręgu wojskowego nie udzielić oficerowi zawodowemu urlopu bądź wydane zarządzenie o udzieleniu urlopu cofnąć.

3. Czas trwania urlopu zdrowotnego nie może przekroczyć sześciu miesięcy w ciągu roku kalendarzowego.

4. Warunki udzielania i czas trwania urlopów ze względów służbowych i okolicznościowych określa Minister Obrony Narodowej.

Art. 38. 1. Oficerowie rezerwy i stanu spoczynku odbywający ćwiczenia wojskowe mogą otrzymać urlop okolicznościowy.

2. Do oficerów rezerwy, będących w czynnej służbie, poza przypadkiem określonym w ust. 1, oraz do oficerów tytularnych, pełniących służbę

wojskową, stosuje się odpowiednio przepisy art. 36 i 37.

Art. 39. Uprawnienia poszczególnych przełożonych w zakresie udzielania urlopów określa Minister Obrony Narodowej.

Art. 40. Zasady udzielania urlopów w czasie wojny określa Naczelny Dowódca.

Art. 41. Obowiązki i prawa oficerów nieuregulowane w niniejszym dekreście określają regulaminy, instrukcje i rozkazy wydawane przez Ministra Obrony Narodowej.

D Z I A Ł III.

Przepisy szczegółowe.

R o z d z i a ł I.

Oficerowie zawodowi.

Art. 42. Oficer zawodowy znajduje się:

- a) w czynnej służbie lub
- b) w stanie nieczynnym.

Art. 43. 1. Minister Obrony Narodowej albo upoważniona przez niego władza wojskowa przenosi oficera zawodowego w czynnej służbie w stan nieczynny w przypadkach:

- a) przyjęcia urzędu ministra lub podsekretarza stanu albo stanowiska równorzędnego, z wyjątkiem urzędu Ministra lub Wiceministra Obrony Narodowej,
- b) powołania na stanowisko w państwowej służbie cywilnej lub w innej służbie publicznej albo w przedsiębiorstwach państwowych,
- c) dostania się do niewoli (internowania) lub zaginięcia na terenie działań wojennych.

2. Minister Obrony Narodowej lub upoważniona przez niego władza wojskowa może przenieść oficera zawodowego w czynnej służbie w stan nieczynny w przypadkach:

- a) przyjęcia mandatu posła do Sejmu,
- b) stwierdzonej przez wojskową komisję lekarską czasowej niezdolności oficera do czynnej służby,
- c) na prośbę oficera.

3. Uposażenie oficera zawodowego przeniesionego w stan nieczynny oraz zaliczenie czasu przebywania w stanie nieczynnym do wysługi emerytalnej określają osobne przepisy.

4. Minister Obrony Narodowej może zaliczyć oficerowi zawodowemu okres pozostawania w stanie nieczynnym do czasu czynnej służby.

Art. 44. Oficer zawodowy w stanie nieczynnym wraca do czynnej służby bez osobnego powołania:

- a) po upływie czasu, na jaki został przeniesiony w stan nieczynny,
- b) z chwilą ustania przyczyny, która w myśl art. 43 ust. 1 lit. c) spowodowała przeniesienie w stan nieczynny,
- c) po zarządzeniu mobilizacji, z wyjątkiem

przypadków:

- pełnienia urzędu ministra lub podsekretarza stanu albo — stanowiska równorzędnego,
- przeniesienia w stan nieczynny wskutek czasowej niezdolności do służby.

Art. 45. W przypadkach przeniesienia oficera zawodowego w stan nieczynny na własną prośbę powołanie do czynnej służby może nastąpić z urzędu lub na prośbę przed upływem czasu, na jaki nastąpiło przeniesienie.

Art. 46. 1. Oficer zawodowy w czynnej służbie podlega opiniowaniu w sposób i na zasadach, które określa Minister Obrony Narodowej.

2. Oficerowi przysługuje prawo zaznajomienia się z treścią wydanej o nim opinii.

Art. 47. 1. Mianowanie oficera zawodowego w czasie pokoju na wyższy stopień nie może nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w stopniu:

chorążego, chorążego marynarki	— 1 roku
podporucznika, podporucznika marynarki	— 2 lat
porucznika, porucznika marynarki	— 2 lat
kapitana, kapitana marynarki	— 4 lat
majora, komandera podporucznika	— 3 lat
podpułkownika, komandora porucznika	— 3 lat.

2. Mianowanie oficerów zawodowych, którzy posiadają wojskowy stopień naukowy, oraz tych, którzy posiadają dyplom ukończenia szkoły akademickiej przydatnej do pełnienia służby w danej grupie specjalistów wojskowych — może nastąpić po przesłużeniu w poszczególnym stopniu czasu o 1 rok krótszego od określonego w ust. 1.

3. W przypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie z punktu widzenia potrzeb wojska, można mianować oficera zawodowego na wyższy stopień przed upływem terminów przewidzianych w ust. 1 i 2.

Art. 48. Minister Obrony Narodowej przenosi oficera zawodowego, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, w stan spoczynku:

- a) w przypadku ustalenia przez wojskową komisję lekarską trwałej niezdolności oficera do wojskowej służby zawodowej,
- b) na prośbę oficera — w razie uzyskania pełnej wysługi emerytalnej i osiągnięcia wieku 55 lat.

Art. 49. Minister Obrony Narodowej może przenieść oficera zawodowego, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, w stan spoczynku w przypadkach:

1) osiągnięcia wieku:

- a) w korpusie generałów (admirałów) — 60 lat
- b) w innych korpusach:

— oficerów sztabowych	— 55 lat
— oficerów młodszych	— 50 lat;

2) otrzymania dwukrotnie w ciągu 2-ch następujących po sobie lat opinii, stwierdzającej nieprzydatność do wojskowej służby zawodowej;

- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności nie pociągającą za sobą utraty stopnia oficerskiego;
- 4) zawarcia związku małżeńskiego bez wymaganego zezwolenia władzy wojskowej;
- 5) pełnienia nadal po upływie czasu, na który nastąpiło przeniesienie w stan nieczynny, urzędu ministra, podsekretarza stanu lub na stanowisku równorzędnym, albo pozostawania nadal w cywilnej służbie państwowej lub w innej służbie publicznej albo w przedsiębiorstwach państwowych;
- 6) na prośbę oficera;
- 7) uzyskania pełnej wyслуги emerytalnej;
- 8) zmniejszenia stanów liczbowych.

Art. 50. Oficera zawodowego, który nie nabył prawa do zaopatrzenia emerytalnego, Minister Obrony Narodowej:

- a) przenosi do rezerwy lub zwalnia od powszechnego obowiązku wojskowego w razie ustalenia przez wojskową komisję lekarską jego trwałej niezdolności do wojskowej służby zawodowej;
- b) może przenieść do rezerwy w przypadkach określonych w art. 49 pkt 1), 2), 3), 4), 5), 6) i 8).

R o z d z i a ł II.

Oficerowie rezerwy.

Art. 51. Oficera rezerwy można również w czasie pokoju mianować na wyższe stopnie.

Art. 52. 1. Oficer rezerwy powołany w myśl obowiązujących przepisów na ćwiczenia wojskowe podlega każdorazowo opiniowaniu.

2. Prezydent Rzeczypospolitej może na wniosek Ministra Obrony Narodowej pozbawić oficera rezerwy stopnia oficerskiego w razie otrzymania przez niego dwukrotnie opinii, stwierdzającej nieprzydatność do służby wojskowej na stanowisku oficerskim.

3. Przepis art. 46 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 53. Nieunormowane w niniejszym dekrete obowiązki i prawa oficerów rezerwy w zakresie pełnienia służby wojskowej określają osobne przepisy.

R o z d z i a ł III.

Oficerowie stanu spoczynku.

Art. 54. Minister Obrony Narodowej może powołać oficera stanu spoczynku do czynnej służby jako oficera zawodowego:

- 1) na prośbę oficera,
- 2) z urzędu:
  - a) w przypadkach zwiększenia stanów liczbowych, z wyjątkiem oficerów przeniesionych w stan spoczynku zgodnie z przepisem art. 48,
  - b) w razie zarządzenia mobilizacji.

Art. 55. 1. Minister Obrony Narodowej może powoływać oficera stanu spoczynku na ćwiczenia wojskowe.

2. Rodzaj i czas trwania ćwiczeń określa Minister Obrony Narodowej.

3. Po odbyciu ćwiczeń oficer stanu spoczynku jest każdorazowo opiniowany.

Art. 56. Oficera stanu spoczynku można mianować na wyższe stopnie.

R o z d z i a ł IV.

Oficerowie tytularni.

Art. 57. Oficer tytularny może pełnić:

- a) służbę wojskową lub
- b) inną służbę publiczną.

Art. 58. 1. Oficer tytularny pełni służbę wojskową na podstawie umowy. Warunki umów zawieranych z oficerami tytularnymi określa, w granicach obowiązujących w tej mierze przepisów, Minister Obrony Narodowej.

2. Do oficerów tytularnych wymienionych w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy Działu I oraz Działu II Rozdziałów I, III, V, VI i VII.

Art. 59. 1. Właściwa władza naczelną w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określa obowiązki i prawa oficerów tytularnych pełniących służbę, o której mowa w art. 57 lit. b).

2. Przez nadanie tytularnego stopnia oficerskiego osobom, wymienionym w ust. 1, stosunek do służby wojskowej tych osób nie ulega zmianie.

D Z I A Ł IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

R o z d z i a ł I.

Przepisy przejściowe.

Art. 60. 1. Oficerowie będący w czynnej służbie w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu stają się z mocy samego prawa oficerami zawodowymi bez względu na ich dotychczasowy stosunek do służby wojskowej.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy osób:

- a) powołanych do czynnej służby po dniu 30 marca 1947 r. i odbywających tę służbę jako zasadniczą służbę wojskową;
- b) zmobilizowanych na podstawie art. 2 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 4 listopada 1944 r. o militaryzacji Polskich Kolei Państwowych (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 55).

Art. 61. 1. Minister Obrony Narodowej w terminie do dnia 31 grudnia 1950 r. zwolni z wojskowej służby zawodowej oficerów, którzy przed wejściem w życie niniejszego dekretu nie byli oficerami służby stałej w rozumieniu dekretu Prezydenta R. P. z dnia 12 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 129), a w ciągu 3-ich miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu złożył w drodze służbowej prośbę do Ministra

Obrony Narodowej o zwolnienie ich z wojskowej służby zawodowej.

2. Oficerów zwolnionych z wojskowej służby zawodowej na zasadzie przepisu ust. 1 — Minister Obrony Narodowej:

- a) przeniesie do rezerwy lub zwolni od powszechnego obowiązku wojskowego w zależności od wieku i przydatności do służby wojskowej,
- b) przeniesie w stan spoczynku, jeżeli nabyli prawo do zaopatrzenia emerytalnego w myśl przepisów ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

3. Oficerom wymienionym w ust. 1 i przeniesionym do rezerwy lub zwolnionym od powszechnego obowiązku wojskowego w myśl ust. 2 przysługuje prawo do odprawy w wymiarze określonym w osobnych przepisach.

4. Oficerom wymienionym w ust. 1 i przeniesionym w stan spoczynku w myśl ust. 2 przysługuje prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Art. 62. 1. Minister Obrony Narodowej przeniesie do rezerwy lub zwolni od powszechnego obowiązku wojskowego w zależności od wieku i przydatności do służby wojskowej albo przeniesie w stan spoczynku w przypadkach, określonych w ust. 2 i 4, oficerów służby stałej, którzy nie zostali powołani do służby w Odrodzonym Wojsku Polskim lub zostali powołani do służby w Odrodzonym Wojsku Polskim, lecz przed wejściem w życie niniejszego dekretu zostali z tej służby zwolnieni bez przeniesienia w stan spoczynku.

2. Oficerów, o których mowa w ust. 1, jeżeli na podstawie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych nabyli prawo do zaopatrzenia emerytalnego, a w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu nie pozostają w służbie uzasadniającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego — Minister Obrony Narodowej na ich prośbę złożoną w terminie do dnia 30 czerwca 1948 r. przeniesie w stan spoczynku w przypadkach:

- a) gdy emeryt wojskowy, który wstąpił lub został powołany do służby w Wojsku Polskim w związku z wojną 1939 r. lub do służby w Odrodzonym Wojsku Polskim, został następnie z tej służby zwolniony bez przeniesienia w stan spoczynku,
- b) osiągnięcia przez oficera pełnej wysługi emerytalnej w myśl przepisów ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych,

c) osiągnięcia przez oficera przed wejściem w życie niniejszego dekretu 55 lat życia,

d) stwierdzenia przez wojskową komisję lekarską trwałej niezdolności oficera do pracy zarobkowej w stopniu powyżej 75%.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy oficerów, którzy zostali przeniesieni w stan spoczynku w innej służbie uzasadniającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

4. Oficerów, o których mowa w ust. 2, może Minister Obrony Narodowej przeniesić w stan spoczynku nawet w braku warunków wymienionych w tym ustępie pod lit. a), b), c) i d).

5. Oficerom przeniesionym do rezerwy lub zwolnionym od powszechnego obowiązku wojskowego (ust. 1) Państwo zapewni otrzymanie odpowiadającego ich kwalifikacjom stanowiska w służbie, uzasadniającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego z zachowaniem nabytych w służbie wojskowej praw do zaliczalności czasu tej służby.

6. Zasady i tryb nadawania stanowisk zgodnie z przepisem ust. 5 określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 63. Oficerowie rezerwy powołani do czynnej służby w związku z wojną 1939 r., a którzy nie pełnili służby w Odrodzonym Wojsku Polskim lub zostali zwolnieni z tej służby przed wejściem w życie niniejszego dekretu bez przeniesienia do rezerwy lub zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego, zostają z mocy samego prawa zależnie od wieku przeniesieni do rezerwy lub zwolnieni od powszechnego obowiązku wojskowego.

Art. 64. Oficerom przeniesionym w stan spoczynku, do rezerwy lub zwolnionym od powszechnego obowiązku wojskowego na podstawie przepisów art. 62 i 63 nie przysługuje prawo do uposażenia za ten okres czasu, w którym nie pełnili czynnej służby wojskowej, ani też do odprawy.

Art. 65. 1. Stopnie oficerskie uzyskane po dniu 31 sierpnia 1939 r., a nie ogłoszone w Dzienniku Personalnym Ministerstwa Obrony Narodowej, podlegają weryfikacji przez Komisję Weryfikacyjną Ministerstwa Obrony Narodowej.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy:

- a) tytularnych stopni oficerskich,
- b) stopni oficerskich nadanych przez dowództwa: 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, 1 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR oraz I-szej i II-ej Armii Wojska Polskiego.

3. Stopnie oficerskie, nie przedstawione do weryfikacji w terminie do dnia 31 grudnia 1949 r. albo których zatwierdzenia Komisja Weryfikacyjna Ministerstwa Obrony Narodowej odmówiła — zostają z mocy samego prawa uznane za nieważne.

4. Zasady i tryb urzędowania Komisji Weryfikacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej określa Minister Obrony Narodowej.

Art. 66. Oficerowie, którzy uzyskali dyplom ukończenia b. Wyższej Szkoły Wojennej oraz b. Wyższej Szkoły Intendentury i są uprawnieni do używania w tytule wyrazu „dyplomowany”, mają prawo do używania wojskowego stopnia naukowego oficera dyplomowanego.

Art. 67. Na czas do dnia 31 grudnia 1950 r. zawieszają się moc obowiązującą przepisy art. 48 lit. b).

Art. 68. Art. 9 ust. 2 dekretu z dnia 14 lutego 1946 r. o uposażeniu wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 371) otrzymuje brzmienie:

„2. Tryb zaliczenia do wysługi lat służby wojskowej, służby wykonywanej na zasadzie stosunku publiczno-prawnego, pracy najemnej i pracy w wolnych zawodach oraz służby i pracy niepodległościowej i antyfaszystowskiej ustali Minister Obrony Narodowej”.

Art. 69. W dekrete z dnia 25 września 1945 r. o służbie wojskowej nadterminowych i podoficerów zawodowych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 233) z późniejszą zmianą (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 60, poz. 331) w art. 48 dodaje się nowy ustęp:

„3. Przepisy art. 62 — 64 dekretu z dnia 3 kwietnia 1948 r. o służbie wojskowej oficerów Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 135) stosuje się odpowiednio do podoficerów zawodowych i podoficerów rezerwy.”

R o z d z i a ł II.

Przepisy końcowe.

Art. 70. 1. Przepisy niniejszego dekretu stosuje się odpowiednio do oficerów w służbie bezpieczeństwa publicznego.

2. Przewidziane w niniejszym dekrete kompetencje Ministra Obrony Narodowej i podległych mu władz przysługują w zakresie służby bezpieczeństwa publicznego Ministrowi Bezpieczeństwa Publicznego i podległym mu władzom.

3. W przypadku przejścia ze służby bezpieczeństwa publicznego do służby w Wojsku Polskim oficer zachowuje uprawnienia określone

w niniejszym dekrete, nabyte w poprzedniej służbie. To samo dotyczy oficera, który przechodzi ze służby w Wojsku Polskim do służby bezpieczeństwa publicznego.

4. Stopnie oficerskie nabyte w służbie bezpieczeństwa publicznego nie podlegają weryfikacji w myśl art. 65.

Art. 71. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Bezpieczeństwa Publicznego każdemu w jego zakresie działania i w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 72. 1. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc obowiązującą:

- 1) dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 marca 1937 r. o służbie wojskowej oficerów (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 128) ze zmianami wprowadzonymi dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 kwietnia 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 263),
- 2) pkt 5 ustawy z dnia 21 lipca 1944 r. o przejściu zwierzchnictwa nad Armią Polską w ZSRR i o scaleniu Armii Ludowej i Armii Polskiej w ZSRR w jednolite Wojsko Polskie (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 2),
- 3) inne przepisy dotyczące przedmiotów unormowanych niniejszym dekretem, z wyjątkiem przepisów dekretu z dnia 22 października 1947 r. o unormowaniu stosunków pracowników publicznych przebywających za granicą (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 337).

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Obrony Narodowej:

w z. Marian Spychalski

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

Stanisław Radkiewicz